

Gönderim Tarihi: 13.06.2017 Kabul Tarihi: 27.11.2017

AMATÖR VE PROFESYONEL SPORCULARIN DUYGUSAL ZEKÂLARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ¹

Esra ERBEKTAŞ*

Hanifi ÜZÜM**

Güçlü ÖZEN***

Tunahan ARSLAN****

Gökhan ERTAN*****

Ahmet ELVEREN*****

AN INVESTIGATION OF EMOTIONAL INTELLIGENCE OF AMATEUR AND PROFESSIONAL ATHLETES BY SOME VARIABLES

Öz

Bu çalışmada, amatör ve profesyonel olarak spor yapan bireylerin duygusal zekâ düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma genel tarama yöntemlerinden biri olan kesit alma yaklaşımı ve ilişkisel tarama modeli ile yapılmıştır. Araştırmanın çalışma evreni; Ankara, Bolu, Düzce ve Kocaeli illerinde aktif olarak spor yapan 157 kişiden oluşmuştur. Çalışmada veri toplama aracı olarak Austin ve ark. (2004) tarafından geliştirilen ve Tatar ve ark. (2011) tarafından Türkçe 'ye uyarlanmış olan Schutth duygusal zeka ölçeği kullanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda klasman, gelir ve eğitim değişkenleri

¹ Bu çalışma, 21-23 Mayıs 2017 tarihinde Bursa'da yapılan Uluslararası Balkan Spor Bilimleri Kongresinde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

* Yüksek lisans öğrencisi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, e-posta: zoldur_23@hotmail.com.

** Yrd. Doç. Dr., (Sorumlu Yazar), Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, e-posta: uzum_h@ibu.edu.tr.

*** Yüksek lisans öğrencisi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, e-posta: guclu1234@yahoo.com.

**** Yüksek lisans öğrencisi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, e-posta: tunahanaslan@hotmail.com.

***** Yüksek lisans öğrencisi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, e-posta: gokhan.ertan0602@gmail.com.

***** Yüksek lisans öğrencisi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Spor Yöneticiliği Bölümü, e-posta: elverens@gmail.com.

ile duygusal zeka alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

Sonuç olarak araştırma bulgularına göre amatör sporcuların profesyonel sporculara göre daha iyimser bir ruh haline sahip olduklarını ve üniversite mezunu olan sporcuların; lise mezunlarına göre duygularını daha iyi kullandıklarını söyleyebiliriz.

Anahtar Kelimeler: Duygusal Zeka, Amatör ve Profesyonel Sporcular.

Abstract

In this study, it was aimed to examine the emotional intelligence levels of the individuals who play sports as amateur and profession in terms of some variables. The research was conducted by using the cross-sectional approach and the relational scan model, which are one of the general screening methods. Study universe of research; Ankara, Bolu, Düzce and Kocaeli actively engaged in sports consists of 157 people. As a result of the analyzes made, a statistically significant difference was found between class, income and education variables and emotional intelligence sub-dimensions.

Consequently, according to research findings, we can say that amateur athletes have a more optimistic mood than professional athletes and athletes who are university graduates; we can say that they use their emotions better than primary and high school graduates.

Keywords: Emotional Intelligence, Amateur and Professional Athletes

1. Giriş

Uzun yıllardır zeka kavramı bilim insanlarınca oldukça ilgi gören bir konu olmuştur. Çeşitli şekillerde bireylerin zeka seviyeleri ölçülmüş ve saptadıkları seviyelere göre bireyler sınıflandırılmıştır (Kavcar 2011: 1). Ancak kişilerin zeka seviyelerini belirlemeye yönelik yapılan sınıflandırmalar sonucunda bireyden beklenen başarı veya başarısızlıklarını oranlanamamıştır. Böylece 20.yüzyılın sonlarına doğru duygusal zeka bilimsel olarak ele alınmaya başlanmıştır (Kavcar 2011: 2).

Duygusal zeka kavramı, ilk kez 1990 yılında psikolog John Mayer ve Peter Salovey tarafından kullanılmıştır. Daniel Goleman' in 1995'te yayınladığı "Emotional Intelligence (EQ)" isimli eseri ile duygusal zeka bilim insanlarının dikkatini üzerinde toplamaya başlamıştır (Bar-On 2006: 1). Mayer ve Salovey (1993: 433-442) duygusal zekayı bir insanın kendisinin ve başkalarının duygularını gözlemleyebilme, bu duyguları ayırt edebilme ve topladığı bilgilerle düşünce ve davranışlarını doğru bir şekilde kullanabilme kabiliyetini içeren sosyal bir zeka türü olarak tanımlamıştır. Bu yazarlar yaklaşımlarında duyguları geliştirilebilir

yetenekler olarak görmüşlerdir (Mayer ve Salovey 1993: 433-442). Yine Mayer ve Salovey duygusal zeka kavramını duyguları tanıma, anlama, ifade ve çözümlenme, duyguları düşünceler ile bir bütün haline getirme, duygusal bilgiyi kullanma, zihinsel ve duygusal gelişime katkı sağlama, duyguları düzenleyebilme yeteneği olarak açıklanmıştır (Mayer ve Salovey 1993: 433-442).

Duygusal zekâyı, kendimizin ve diğer bireylerin his, duygu ve düşüncelerini anlama, empati kurabilme ve karşımızdakinin bakış açısından olaylara bakabilme, korkuları yenerek duyguları yönetebilme ve böylece amaçları gerçekleştirmek için duygulardan en üst verimi alma yeterliliği ve becerisi olarak anlatmıştır (Titrek 2007: 64). Duygusal zekâ bireyin çevresindekilerin ve şahsi duygularının ne ölçüde farkında olduğu ve duygularının ne kadarını bu farkındalıkla şekillendirebildiğidir. Duygusal zekânın gelişmesini sağlayan etkenler; aile ve çevre, değerler ve tinsellik olarak belirtilmiştir (Yaşar 2010: 1). Bununla beraber yapılan alan çalışması eğitim seviyesi ile duygusal zekânın artırılabilirliğine işaret etmektedir (Öztürk ve Deniz 2008: 585).

Duygusal zekâ düzeyi yüksek olan insanların kendi duygularını sürekli olarak sorgulayacak ve karşısındaki insanları anlamaya çalışacak olmaları nedeni ile aile hayatı, sosyal yaşantı ve iş ortamlarında başarılı olmaları beklenmektedir. Benzer şekilde bireylerin kendi duygularını tanıma, anlamlandırma ve yaşamsal kriz durumları ile baş edebilme becerilerinin geliştirilmesi, gerilimi azaltarak, bireylerin ve bu bireylerden etkilenecek olan kişilerin, ailelerinin, örgütlerinin, çevrelerinin söz konusu olumsuz durumlardan en az düzeyde etkilenmeleri sağlanabilir.

Literatür incelendiğinde duygusal zeka ile ilgili yapılan çalışmaların genellikle çalışanlar üzerine odaklandığı görülmektedir. Bu çalışmalarda duygusal zeka ile iş performansı, iş tatmini, örgütsel vatandaşlık davranışı, tükenmişlik vb. değişkenler arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Araştırma bulgularında genellikle; kadın çalışanların erkek çalışanlara göre duygusal zekalarının daha yüksek olduğu ve yaş değişkeni ile duygusal zeka arasında bir ilişkinin olmadığı göze çarpmaktadır (Gürbüz ve Yüksel 2008: 183; Güllüce ve İşcen 2010: 24; Delice ve Günbeyi 2013: 225; Adiloğulları ve Gencay 2016: 13; Babaoğlan 2010: 129).

Özellikle son yıllarda yapılan çalışmalarda duygusal zekâ ve spor arasındaki ilişkinin varlığından söz etmek mümkündür. Çünkü spor tüm dünyada gelişmekte ve sporun etki alanı artmaktadır. Bu nedenle neredeyse dünya üzerindeki tüm ülkeler sporun olumlu etkilerinden ve katkılarından yararlanabilmek için bir yarış halindedir. Gelişen teknoloji ve ilerleyen bilim sayesinde sporda daha büyük atılımlar yapma fırsatı

bulan ülkeler için spor gelişmişlik düzeylerinin de bir ölçütü haline gelmiştir. Günümüzde sporun etki alanının bu denli geniş olması ve sportif başarıların çok boyutlu anlamlar kazanması sporcuya psikolojik yükler getirmekte ve sporcuların da psiko-sosyal varlık olarak bilimsel açıdan ele alınmasını gerektirmektedir (Başaran vd. 2009: 534).

Bu noktadan hareketle yapılan ve sporcuların duygusal zeka düzeyini inceleyen çalışmalarda araştırmacılar; benlik saygısı ve duygusal zeka arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu ve sporcuların yaşı ile duygusal zeka arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Sporun, zeka boyutlarından “kendi duygularını yönetebilme” ve “kendini motive etme” alt boyutlarında anlamlı farklılık yarattığı ve duygusal zekâ ile bedensel/ kinestetik zekâ arasında anlamlı bir ilişki oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır (Karademir ve ark. 2010: 662; Yaşar 2010: 90; Taşkın 2008: 44; Yıldız 2015: 46; Baba 2012: 73).

Branşlar bazında duygusal zekâ ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde; futbol, basketbol, hentbol, voleybol, atletizm, yüzme, jimnastik branşlarını yapan sporcuların duygusal zekâ puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır (Yalız 2013: 94-111). Yine Baba (2012: 76) çalışmasında bireysel ve takım sporcularının duygusal zekâ puanları arasında anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymuştur. Ayrıca, Azimkhani (2014: 72-80) çalışmasında kayakçıların zihinsel beceri yeteneğinin artması ile duygusal zekânın artabileceğini fakat eğitim seviyesine göre yarışma kaygısı, duygusal zekâ ve zihinsel becerilerinin ortalama değerleri arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir farkın bulunmadığını vurgulamıştır. Başka bir çalışmada lise öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri lise türüne göre anlamlı düzeyde farklılaştığı ve aynı zamanda lise öğrencilerinin duygusal zekâ düzeyleri ve cinsiyet arasında anlamlı farklılık bulunmuştur (Pektaş 2013: 63). Tok (2008: 48), çalışmasında kadınların duygusal açıdan daha tutarsız ve daha gelişime açık olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Yukarıdaki çalışmalar birlikte değerlendirildiğinde; spor alanında duygusal zekâ ile ilgili yapılan çalışmaların genellikle öğrenciler, antrenörler, öğretmenler ile bireysel ve takım sporu yapan katılımcılar üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Söz konusu sporcular olduğunda gerek amatör sporlarda gerekse elit sporlarda duygusal zekânın önemi gün geçtikçe daha çok hissedilmektedir. Sporcuların müsabaka öncesinden başlayarak müsabaka sonrası da dâhil olmak üzere; yaşadıkları stres, gerginlik, kendilerinden beklenenler ve sporcunun kendisinden beklenenleri anlayıp tüm bunların hissettirdiği duyguları doğru şekilde yorumlayıp, bu bilgileri ile davranışlarını şekillendirmeleri, gösterecekleri performansları açısından oldukça önemli olabilir. Bu

noktadan hareketle yapılan bu çalışma ile amatör ve profesyonel olarak spor yapan bireylerin duygusal zekâ alt boyutlarından hangi düzeyde etkilendiklerini tespit ederek öneriler geliştirmek amaçlanmıştır.

2. Yöntem

Araştırma genel tarama yöntemlerinden biri olan kesit alma yaklaşımı ve ilişkisel tarama modeli ile yapılmıştır. Araştırmanın çalışma evreni; Ankara, Bolu, Kocaeli ve Düzce illerinde aktif olarak spor yapan 157 kişiden oluşmuştur. Örneklem grubu ise rastgele örnekleme yöntemi ile seçilen 104 erkek ve 53 kadın katılımcıdan oluşmuştur.

Çalışmada veri toplama aracı olarak Austin ve ark. (2004) tarafından geliştirilen ve Tatar ve ark. (2011) tarafından Türkçe' ye uyarlanmış olan Schutth duygusal zeka ölçeği kullanılmıştır. 28 soru ve üç alt boyuttan oluşan ölçeğin bu çalışma için yapılan cronbach alfa güvenilirlik katsayısı incelendiğinde; iyimserlik/ruh halinin düzenlenmesi alt boyutu .84, duyguların kullanımı alt boyutu .35, duyguların değerlendirilmesi alt boyutu .70 olarak bulunmuştur. Toplam ölçeğin cronbach alfa değerleri ise .83 olarak tespit edilmiştir. İyimserlik/Ruh halinin düzenlenmesi alt boyutu 12 (17, 25, 11, 1, 12, 9, 18, 8, 20, 22, 4, 24); duyguların kullanımı alt boyutu 6 (21, 7, 15, 2, 6, 14); duyguların değerlendirilmesi alt boyutu (13, 3, 10, 19, 26, 27, 5, 28, 23, 16) ise 10 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte (2, 3, 5, 7,8, 10, 13, 14, 15, 16, 21, 22, 26, 27 ve 28.) maddeler ters çevrilerek puanlanmıştır. Ölçek “Kesinlikle Katılmıyorum (1)”, “Katılmıyorum (2)”, “Fikrim Yok (3)”, “ Katılıyorum (4)”, “Kesinlikle Katılıyorum (5)” olacak şekilde planlanmıştır (Austin ve arkadaşları 2004: 555-562 ve Tatar ve arkadaşları 2011: 325-338). Yüz yüze görüşme yöntemi ile toplanan verilerin istatistiki çözümler için SPSS 13 programı kullanılmıştır. Gruplandırılmış veriler arasındaki farka bağımsız gruplar t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ile gruplandırılmamış verilere ise Pearson korelasyon analizi yapılmıştır.

3. Bulgular

Katılımcıların cinsiyet, eğitim, milli sporculuk durumu, branşı ve spor yaptığı klasman değişkenleri ile duygusal zeka puanları arasındaki ilişki ve farkı gösteren analiz tablolar halinde aşağıda sunulmuştur.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

		F	%	Toplam
Cinsiyet	Erkek	104	66,2	157
	Kadın	53	33,8	157
Eğitim	İlköğretim	26	16,6	157
	Lise	86	54,8	157
	Üniversite	45	28,7	157
Milli	Evet	46	29,3	157
	Hayır	111	70,7	157
Branş	Takım	68	43,3	157
	Bireysel	89	56,7	157
Klasman	Amatör	123	78,3	157
	Profesyonel	34	21,7	157

Tablo 1 incelendiğinde, cinsiyete göre katılımcıların %66,2 (n=104)'sini erkekler, %33,8 (n=53)'ini kadınlar oluşturmaktadır. Eğitim değişkenine göre %16,6 (n=26)'sının ilköğretim, %54,8 (n=86)'inin lise, %28,7 (n=45)'sinin üniversite düzeyinde eğitim gördüğü, branş değişkenine göre %43,3 (n=68) katılımcının takım sporu, %56,7 (n=89)'sinin bireysel spor yaptığı, branşında milli olma değişkenine göre katılımcıların %29,3 (n=46)'ünün milli olduğu %70,7 (n=111)'sinin milli olmadığı anlaşılmıştır. Klasman değişkenine göre katılımcıların %78,3 (n=123)'ü amatör, %21,7 (n=34)'si profesyoneldir.

Tablo 2: Duyusal Zeka Alt Boyutlarının Aritmetik Ortalamaları

	N	Ort.	Ss
İyimserlik/Ruh Halinin Düzenlemesi	157	3,76	0,73
Duyguları Kullanma	157	3,32	0,60
Duyguları Değerlendirme	157	3,75	0,61

Tablo 2 incelendiğinde duygusal zekâ alt boyutlarına göre en yüksek aritmetik ortalamanın iyimserlik/ ruh halinin düzenlenmesi ($\bar{x} = 3,76 \pm 0,73$) boyutunda, en düşük aritmetik ortalamanın ise Duyguları Kullanma ($\bar{x} = 3,32 \pm 0,60$) Boyutunda Olduğu Görülmektedir.

Tablo 3: Klasman Değişkeninin Alt Boyutlar Bakımından Karşılaştırılması

	Klasman	N	Ort.	Ss	T	p
İyimserlik	Amatör	123	3,83	0,66	2,27	0,02
	Profesyonel	34	3,51	0,92		
Duyguların Kullanımı	Amatör	123	3,36	0,59	1,44	0,15
	Profesyonel	34	3,19	0,60		
Duyguların Değerlendirilmesi	Amatör	123	3,78	0,61	1,23	0,21
	Profesyonel	34	3,64	0,61		

P<0,05

Tablo 3 incelendiğinde duygusal zekâ alt boyutlarından “İyimserlik/ Ruh Halini Düzenleme” alt boyutunda amatör ve profesyonel sporcular arasında anlamlı fark bulunmuştur (t=2,27;p=0,02). Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı incelendiğinde amatör sporcuların (\bar{x} =3,83±0,66), profesyonel sporculara (\bar{x} =3,51±0,92) göre daha yüksek iyimserlik/ruh halini düzenleme ortalamasına sahip olduğu gözükmektedir.

Tablo 4: Gelir Değişkeni İle Duygusal Zeka Alt Boyutları Arasındaki İlişki

	İyimserlik	Duyguların Kullanımı	Duyguların Değerlendirilmesi
Gelir	-0,30**	0,08	-0,06
	0,00	0,31	0,46

p<0,00

Tablo 4 incelendiğinde, gelir ile iyimserlik alt boyutu arasında negatif yönde (r=-0,30) düşük düzeyde anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Tablo 5: Eğitim ile Duygusal Zekâ Alt Boyutları Arasındaki Farkın Karşılaştırılması

	Alt Boyutlar	Gruplar	N	Ort	Ss	F	P
Eğitim	İyimserlik/Ruh Halinin Düzen.	İlköğretim	26	3,99	0,82	2,05	0,13
		Lise	86	3,67	0,70		
		Üniversite	45	3,81	0,73		
	Duyguları Kullanma	İlköğretim	26	3,42	0,72	3,27	0,04
		Lise	86	3,21	0,54		
		Üniversite	45	3,47	0,60		
	Duyguları Değerlendirme	İlköğretim	26	3,82	0,77	0,20	0,81
		Lise	86	3,73	0,59		
		Üniversite	45	3,75	0,56		

p<0,05

Tablo 5 incelendiğinde eğitim durumuna göre duyguların kullanımı alt boyutunda ($F(2;154)=3,27; p<0,05$) istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı incelendiğinde üniversite öğrencilerinin aritmetik ortalamasının ($\bar{x}=3,47$), lise öğrencilerinde ($\bar{x}=3,21$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

4. Tartışma

Bolu, Kocaeli, Düzce ve Ankara illerinde ikamet eden katılımcılar üzerinde yapılan bu araştırmada amatör ya da profesyonel olarak spor yapan katılımcıların duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir.

Duygusal zekâ alt boyutlarına göre en yüksek aritmetik ortalamasının iyimserlik/ ruh halinin düzenlenmesi boyutunda, en düşük ortalamanın ise duyguları kullanma boyutunda olduğu görülmektedir (Tablo 2). Zekioğlu ve ark. (2015: 11) beden eğitimi ve spor yüksek okulunda okuyan öğrencilerle yaptıkları çalışmada benzer şekilde en yüksek ortalamayı iyimserlik/ ruh halinin düzenlenmesi alt boyutunda, en düşük ortalamayı ise duyguların kullanımı alt boyutunda bulmuşlardır. Azimkhani (2014: 72-80)'nin kayakçılarla yaptığı tez çalışmasında en yüksek ortalamayı iyimserlik/ ruh halinin düzenlenmesi, en düşük ortalamayı ise duyguların kullanımı alt boyutunda elde etmiştir. Bu sonuçlar araştırmamızı desteklemektedir.

Yapılan analizler sonucunda cinsiyet, yaş, medeni durum, branş ve branşında milli olma değişkenleri ile duygusal zeka alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir.

Klasman değişkeni ile duygusal zekâ puanları incelendiğinde duygusal zeka alt boyutlarından “iyimserlik/ ruh halini düzenleme” alt boyutunda amatör ve profesyonel sporcular arasında anlamlı fark bulunmuştur. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı incelendiğinde amatör sporcuların, profesyonel sporculara göre daha yüksek iyimserlik/ ruh halini düzenleme ortalamasına sahip olduğu görülmektedir (Tablo 3). Yani amatör sporcuların iyimserlik/ruh halini düzenlemede profesyonel sporculara göre daha başarılı olduklarını bu sonuca dayanarak söyleyebiliriz. Bu sonucun profesyonel sporcuların performanslarının sonuçlarına göre meydana gelecek maddi ve sosyal anlamda (popülerlik vs.) kazanımları veya kayıplarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Gelir durumu ile duygusal zekâ arasındaki ilişki incelendiğinde; gelir ile iyimserlik/ ruh halinin düzenlenmesi alt boyutu arasında negatif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu ortaya çıkmıştır (Tablo 4). Bu sonuca göre sporcuların gelir düzeyleri azaldıkça iyimserlik/ruh halinin düzenlenmesi puanı artmaktadır. Ancak literatürde yer alan bazı çalışmalarda gelir ve duygusal zekâ puanları arasında anlamlı bir ilişki gözlemlenmemiştir. Özdayı ve Uğurlu (2015: 31-39) çalışmalarında futbol hakemlerinin duygusal zekâ puanları ile gelir değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığını vurgulamaktadır. Serdengeçti (2003: 1-2)'nin profesyonel futbolcularla yaptığı çalışmada da gelir düzeyi ve duygusal zekâ arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu sonuçlar birlikte değerlendirildiğinde, gelir düzeyinin iyimserlik/ ruh halinin düzenlenmesi alt boyutu üzerindeki etkisinin çok düşük olduğunu söyleyebiliriz.

Eğitim değişkeni ile duygusal zeka puanlarına bakıldığında duyguların kullanımı alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Farklılığın hangi gruptan kaynaklandığı incelendiğinde üniversite öğrencilerinin aritmetik ortalamasının, ilköğretim öğrencilerinden ve lise öğrencilerinden daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 5). Çalışmamızla paralel olarak Öztürk ve Deniz (2008: 585) yaptıkları çalışmada bireylerin eğitim seviyesi arttıkça duygusal zekâ alt boyutları arasında anlamlı fark bulmuşlardır. Azimkhani (2014: 80)' nin kayak sporcuları ile yaptığı çalışmasında eğitim durumu ve duygusal zekâ arasında anlamlı bir ilişki tespit edememiştir. Duygusal zekânın geliştirilebilir bir zeka türü olduğu noktasından yola çıkıldığında sporcuların eğitim seviyesi arttıkça duygusal zeka puanlarının da artması beklendiği bir sonuç olarak görülebilir.

Araştırmamızın sonuçlarına göre amatör sporcuların profesyonel sporculara göre daha iyimser bir ruh haline sahip olduklarını ve üniversite mezunu olan sporcuların; ilköğretim ve lise mezunlarına göre duygularını

daha iyi kullandıklarını söyleyebiliriz. Bu sonuçlar doğrultusunda elde edilen birbirinden farklı sonuçlar göz önünde tutularak spor ve sporcular konusunda duygusal zekâ ile ilgili daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir. Sportif başarının artırılması için duygusal zekâyı geliştirmeye yönelik eğitimlerin oldukça önemli olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Yine yapılan literatür çalışmasında spor alanında duygusal zeka ile spor branşlarına özel çalışmaların yetersiz olduğu anlaşılmıştır. Son olarak daha büyük bir örnekleme benzer çalışmaların yapılmasının literatüre oldukça fazla katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Adiloğulları, G. E. ve Gencay S. (2016). “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Duygusal Zekâ ile Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”. *International Journal of Sports, Exercise and Training Science* Cilt 2, 1, 8-21.
- Austin, E. J., Saklofske, D. H., Huang, S.H.S., Mckenney, D. (2004). “Measurement of Trait Emotional Intelligence: Testing and CrossValidating A Modified Version of Schutte et al.’s (1998), Measure”, *Personality and Individual Differences*, , 555–562.
- Azimkhani, A. (2014). “Genç ve Yetişkin Kayakçılarda Zihinsel Beceri, Duygusal Zeka Ve Yarışma Kaygısı Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”. *Spor Sağlık Bilimleri Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Erzurum*, 72-80.
- Baba, H. (2012). “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bilim Dalı Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulundaki Öğrencilerin Kinestetik ve Duygusal Zekâlarının, İç-Dış Kontrol Odaklarının Akademik Başarılarına Etkisi”. *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Haziran*, 73-76.
- Babaoğlan, E. (2010). “Okul Yöneticilerinde Duygusal Zeka”. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 11, 1, 119-136.
- Bar-On, Reuven (2006). “The Bar-On Model of Emotional- Social Intelligence (Est)”. *Psicothema*, 18, suppl., 13-25.
- Başaran, M. H., Taşgın, Ö., Sanioğlu, A. ve Taşkın, A. K. (2009). “Sporcularda Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 21, 534.

- Delice, M. ve Günbayı, M. (2013). “Duygusal Zekâ ve Liderlik İlişkisinin İncelenmesi: Polis Teşkilatı Örneği”. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 27, 225.
- Güllüce, A. Ç. ve İşcan, Ö. F. (2010). “Mesleki Tükenmişlik ve Duygusal Zeka Arasındaki İlişki”. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi, Ekim, 5(2), 7-29.
- Gürbüz, S. Ve Yüksel, M. (2008). “Çalışma Ortamında Duygusal Zeka: İş Performansı, İş Tatmini, Örgütsel Vatandaşlık Davranışı ve Bazı Demografik Özelliklerle İlişkisi”. K.K.K. Dokuzuncu Kolordu Komutanlığı, Doğu Üniversitesi Dergisi, 9 (2), 174-190.
- Karademir, T., Döşyılmaz, E., Çoban, B. ve Kafkas, M. E. (2010). “Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Özel Yetenek Sınavına Katılan Öğrencilerde Benlik Saygısı ve Duygusal Zeka”. Kastamonu Eğitim Dergisi, Vol:18, 2, 653-674, Mayıs. Vol:18 No:2
- Kavcar, B. (2011). “Duygusal Zeka İle Akademik Başarı ve Bazı Demografik Değişkenlerin İlişkileri: Bir Devlet Üniversitesi Örneği”. T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı, Doktora Tezi,1-2.
- Mayer, J.D. ve Salovey, P. (1993). “The Intelligence of Emotional Intelligence”. Intelligence, Volume 17, Issue 4, October–December 1993: 433-442.
- Özdayı, N. ve Uğurlu F. M. (2015). “Futbol Hakemlerinin Duygusal Zekâ ve İletişim Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”. Antrenman Bilimi Dergisi, Cilt 1, 1, 31-39.
- Öztürk, A. ve Deniz M. E. (2008). “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Duygusal Zekâ Yetenekleri Doyumları ve Tükenmişlik Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”. Elementary Education Online, 7(3), 578-599, 2008. İlköğretim Online, 7(3), 578-599.
- Pektaş, S. (2013). “Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi Müzik Bölümü Öğrencileri İle Diğer Lise Öğrencilerinin Duygusal Zeka Düzeylerinin Karşılaştırılması” T.C. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Malatya, 63.
- Serdengeçti, C. (2003). “I. II. III. Ligdeki Profesyonel Futbolcuların Duygusal Zekâ Düzeylerinin Başarıya Etkisi”. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Konya, 1-2.

- Taşkın, A. K. (2008). “Beden Eğitimi Öğrencilerinde Duygusal Zeka Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi”. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 44.
- Tatar, A., Tok, S., ve Saltukoğlu, G. (2011), “Gözden Geçirilmiş Schutte Duygusal Zeka Ölçeğinin Türkçe’ye Uyarlanması ve Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi”. Klinik Psikofarmakoloji Bülteni, 21(4), 325-338.
- Titrek, O. (2007). “IQ’dan EQ’ya Geçiş”. PegemA Yayıncılık. Ankara, 64.
- Tok, S. (2008). “Performans Sporucusu ve Spor Yapmayan Üniversite Öğrencilerinde Duygusal Zeka İle Kişilik Özelliklerinin Karşılaştırılması”. Sporda Psiko Sosyal Alanlar Anabilim Dalı, Doktora Tezi, İzmir, 48.
- Yalız, D. (2013). “Öğrencilerinin Duygusal Zekâ Düzeyleri İncelenmesi”. Pamukkale Journal of Sport Sciences Pamukkale Journal of Sport Sciences, Vol.4, 2, 94-111.
- Yaşar, M. (2010). “Duygusal Zeka ve Sporcu Performansı İlişkisi: Kayseri’de Bir Araştırma”. T.C. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Eylül, Kayseri, 1-90.
- Yıldız, M. (2015). “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Bedensel/Kinestetik Zekâ, Duygusal Zekâ ve Sosyal Destek Algı Düzeylerinin İncelenmesi”. T.C. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Muğla, 46.
- Zekioğlu, A., Tatar, A. ve Türkmen, M. (2015). “Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Okuyan Öğrencilerin Cinsiyet Grupları Açısından Duygusal Zekâ Düzeylerinin Karşılaştırılması”. Uluslararası Hakemli Beşeri ve Akademik Bilimler Dergisi, Ocak / Şubat / Mart İlkbahar Dönemi Cilt: 4, 11.